

Column

Sheila
Sitaling

Offer

Op de radio ging het over tennis. Of over politiek, dat zou ook kunnen. De toon was hetzelfde, net als de overzichtelijkheid van de vraag. Het was spannend, iemand zou verliezen, eruit gezet worden, of juist niet. Misschien zou hij winnen en blijven en doorgaan, het was de vraag van de dag. De rest was ruis.

De mannen met draaiende camera's waren uitgerukt om tussenstanden en emoties vast te leggen. Het publiek was toegestroomd. Het hongerde naar een offer, naar genoegdoening voor het hun aangedane ongemak, leed en chagrijn. Maar Martin van Rijn was niet van plan zich te laten offeren.

Hij wilde graag deemoed tentoonspreiden, dat wel. Een deemoedigere staatssecretaris zien we niet vaak in de Tweede Kamer. Het doet hem 'pijn', zei hij, dat de mensen hun persoonsgebonden budget maar niet krijgen uitbetaald. Hij bezwoer 'geen getallen' te zien, maar de echte mensen daarachter; hij noemde er zelfs eentje bij de naam. Zie, ik heb spijt, ik ken de mensen die dit treft, ik ben empathisch.

Met eenzelfde ootmoed dankte hij na afloop van het debat de parlementariërs die hem in het zadel hielden: ja, er ligt een tamelijk breed gesteunde motie van wantrouwen, maar 'gelukkig geeft tweederde me nog een kans'.

Zie, ik heb spijt, ik ken de mensen die dit treft

Eigenlijk deed Martin van Rijn in het grote pgb-debat, dat een volle dag duurde, alles wat een bewindspersoon die aan het wankelen is geslagen moet doen om niet te vallen. Fouten toegeven, incasseren, uitleggen, beterschap beloven. En niet te veel wijzen naar het falen door en/of de boter op het hoofd van anderen.

Dat laatste, zo blijkt uit een onderzoek naar afgetreden ministers door de Universiteit Utrecht, is een verleidelijke verdedigingsstrategie, maar zelden een goed idee. Boem-rang-risico. Zaken trachten af te schuiven op voorgangers, ambtenaren, collega-ministers, Kamerleden die dit zelf gewild hadden of ander toevallig langslappend volk: wie herinnert zich Frans Weekers nog, die met ijzingwekkend gemak zijn ambtenaren van de Belastingdienst afviel?

De mensen die waren komen kijken in de hoop bloed te zien vloeien waren teleurgesteld. Ze hadden zijn hoofd willen zien rollen door het stof. Aftreden als wraak.

Of ze daar veel mee zouden zijn opgeschoten, valt te betwijfelen. Dat de uitbetaling van de pgb's op zo'n chaos zijn uitgelopen, heeft veel te maken met de haast en kippendrift in Den Haag - niet alleen bij het kabinet, ook bij de Tweede Kamer - om grote delen van de zorg, de sociale zekerheid en het arbeidsmarktbeleid bij de gemeenten over de heg te gooien. Snel, snel, snel, want nu is er 'momentum', en voor je het weet valt het plakbandkabinet van Mark Rutte en moet iedereen terug naar af. Bovendien is de bijbehorende bezuiniging al ingeboekt.

In de haast wordt licht over het hoofd gezien dat 'de systemen' niet op orde zijn - wanneer zijn al die 'systemen' die de koortsdromen van bestuurders moeten uitvoeren eigenlijk wél op orde - en tegen de tijd dat de klachten de Kamer bereiken, is iedereen het zicht kwijt op de werkelijkheid. Die is onvindbaar, uitgesmeerd over 393 gemeenten, weggesijpeld in de plooiën van de decentralisatie.

Daarom was de grote vraag die de hele dag door de vergaderzaal van de Tweede Kamer echode: hoeveel mensen zitten nog in grote problemen?

Een exact antwoord bleef uit.

Tropisch

De zon schijnt flink en het wordt zeer warm: 28 tot 32 graden. In de avond kans op (zware) buien. Morgenmiddag weer zon. **Pagina V23**

Inhoud

Ten eerste	2-15	Televisie	2
Uitgelicht	16-17	Televisie	20-21
Familieberichten	18	Puzzels	22
Opinie&Debat	19-22	Volkskeuken	22
Economie	23-28	Dag in Dag uit	24
Sport	29-31	Aaf Brandt Corstius	24

Ten eerste

Overgewicht bij kinderen in Rotterdam neemt af

Van onze verslaggever
Bart Dirks

ROTTERDAM Het overgewicht onder Rotterdamse kinderen neemt af. Werd in 2013 al duidelijk dat de stijgende overgewichtstrend is gestopt, nu is sprake van een daling. Dat concludeert de gemeente Rotterdam uit een eigen trendonderzoek.

In het schooljaar 2013-2014 had 14,2 procent van de Rotterdamse kinderen uit groep 2 van de basisschool matig overgewicht of obesitas. In 2008-2009 was dat met 19,5 procent een stuk hoger. Het aantal te dikke peuters was in 2007 nog 12,9 procent, tegen 10,4 procent in 2014. De daling is vooral zichtbaar bij jongens uit de onderbouw; meisjes zijn vaker te dik dan jongens.

De gegevens komen uit het elektronisch kinddossier van het Centrum voor Jeugd en Gezin Rijnmond en een leerlingvolgsysteem van het schoolproject 'Lekker Fit!'. Daarbij worden lengte, gewicht en buikomvang van duizenden kinderen gevolgd.

'Het is een mijlpaal dat we een significante afname zien van het aantal kinderen met overgewicht en obesitas', zegt D66-wethouder Adriaan Visser (Sport). 'Ruim tien jaar geleden zagen we het aantal te dikke kinderen toenemen. Rotterdam is toen het 'Lekker Fit!'-programma begonnen, vooral op scholen in achterstandswijken waar sport en gezond leven niet vanzelfsprekend is.'

'Lekker fit!' richt zich op kinderen tussen de 2 en 14 jaar en hun ouders. In-

'Lekker fit!' richt zich op kinderen tussen 2 en 14 jaar. Foto Bart Mühl

14,2

procent van de Rotterdamse kinderen uit groep 2 van de basisschool heeft overgewicht. In 2008-2009 was dat 19,5 procent

middels doen 94 basisscholen (ruim de helft van alle Rotterdamse basisscholen) eraan mee. Kinderen op deze scholen krijgen drie tot vijf keer per week bewegingsonderwijs van extra vakdocenten. Daarnaast is er aandacht voor gezonde voeding tijdens de lessen en is er een schooldiëtist. Het Lekker Fit!-project kost 82 duizend euro per school. De school zelf betaalt hier 20 duizend euro aan mee.

Begin mei voorspelde de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor Eu-

ropa een 'obesitascrisis van enorme omvang' in het jaar 2030. Onder meer Griekenland, Spanje en Zweden behoren tot de landen die volgens de prognose waar de inwoners zwaar dikker worden. De ernstigste gewichtstoename wordt voorspeld in Ierland. Nederland is het enige Europese land waar de WHO een lichte daling verwacht van het aantal dikke mensen.

Maar er is ook forse kritiek op het enthousiasme in Rotterdam. 'Ik vind deze conclusies veel te hard', reageert prof. dr. Greetje Timmerman, hoogleraar jeugdsociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze mist de wetenschappelijke onderbouwing. 'Als er al een daling is van het aantal te dikke kinderen, dan is nog niet bewezen of het aan de activiteiten van 'Lekker Fit!' liggen. En als dat wel zo is, aan welke aspecten.'

Het effect is volgens Timmerman, gespecialiseerd in gezonde leefstijl van kinderen en jongeren, hoogstens zichtbaar bij Rotterdamse jongens in de onderbouw. 'Je zou je dus meer moeten richten op meisjes en op de tieners. Die gaan op een zeker moment alcohol drinken en minder uit zichzelf sporten.'

Ze is kritisch over programma's die 'van bovenaf' een andere leefstijl willen opleggen, zoals Lekker Fit! en JOGG (Jongeren op gezond gewicht). 'Een leefstijl verander je niet met een paar uur extra gymnastiek en wat lessen gezond koken. Het vergt een veel complexere analyse dan het paternalistische 'jij bent te dik, dus je moet meer sporten'. Daar halen kinderen en ouders hun schouders over op. Je moet je verdiepen in hun kijk op het leven.'

Octrooibureau zet detectives in tegen zijn eigen medewerkers

Van onze verslaggeefster
Anneke Stoffelen

AMSTERDAM De Europese Octrooi Organisatie (EEO) in Rijswijk zet een omstreden Brits onderzoeksbureau in tegen medewerkers die hun vakbond vertegenwoordigen. De onderzoeken zijn volgens het personeel het nieuwste wapen in het schrikbewind dat EEO-president Benoit Battistelli zou voeren.

De EEO heeft vijf kantoren en beoordeelt en verstrekt Europese patenten voor alle denkbare producten. De vestiging in Rijswijk telt 2.700 hoogopgeleide medewerkers uit heel Europa.

Al langere tijd speelt er een hoogoplopend conflict tussen medewerkers en de top van de organisatie. EEO-president Benoit Battistelli voert wijzigingen door in de arbeidsvoorwaarden zonder inspraak van het personeel. Wie zich kritisch uitlaat, kan represailles verwachten.

EEO-medewerkers vertelden in maart aan de Volkskrant hoe een systeembeheerder die een mail van de vakbond doorstuurde naar collega's, door twee bewakers achter zijn bureau vandaan werd geplukt en naar buiten werd gewerkt.

Het Haags gerechtshof oordeelde in februari dat de EEO mensenrechten schendt, omdat de toegang van de vakbond wordt

gefrustreerd. De EEO trekt zich daar niets van aan en beroept zich als internationale organisatie op haar juridische immuniteit.

Het ministerie van Justitie legt de uitspraak van het gerechtshof eveneens om die reden naast zich neer. Er is ook een financieel overbelang om het de EEO niet al te lastig te maken: de Rijswijkse vestiging levert de Nederlandse economie naar schatting jaarlijks 855 miljoen euro op.

Wie zich kritisch uitlaat, kan represailles verwachten

De EEO heeft nu het Britse bureau Control Risks ingehuurd om naspionage te doen naar het eigen personeel. Een woordvoerder van de EEO zegt dat Control Risks enkel wordt ingevlogen omdat de interne onderzoekseenheid de hoeveelheid werk niet aankan.

Maar volgens advocate Liesbeth Zegveld van vakbond Suepo wordt stelselmatig onderzoek verricht naar medewerkers die actief zijn bij de vakbond of die zijn gekozen als personeelsvertegenwoordiger.

In Rijswijk lopen op dit moment meerdere zaken.

Een medewerker, die niet met naam in de krant wil, zegt dat het onderzoek van Control Risks enkel is bedoeld om informatie te verzamelen om kritische collega's te kunnen ontslaan. Of om hen zo tot wanhoop te drijven dat zij uit zichzelf opstappen.

De EEO-woordvoerder ontkent dat. 'Ik kan niets zeggen over individuele gevallen. Maar in het algemeen geldt dat een medewerker onderwerp wordt van onderzoek als er een melding komt van wan gedrag, bijvoorbeeld bij een verdenking van fraude of intimidatie.'

Control Risks raakte in Duitsland in opspraak toen enkele jaren geleden bekend werd dat Deutsche Telekom het bedrijf had ingehuurd om een journalist te bespioneren. De top van Deutsche Telekom wilde achterhalen welk personeelslid vertrouwelijke informatie naar de pers lekte.

Vakbond Suepo vreest dat iets dergelijks nu ook speelt bij de EEO. Een medewerker uit Rijswijk toont een waarschuwing die hij deze week ontving van zijn mailserver, waarin staat dat een vreemd persoon heeft ingelogd op zijn privéaccount. 'Ik kan niet bewijzen dat dit met de EEO te maken heeft, maar ik ben er absoluut niet gerust op.'